



Република Србија
МИНИСТАРСТВО ЗДРАВЉА

ПОДСЕТНИК ЗА ЛАКШУ ПРИМЕНУ
ЗАКОНА О ЗАШТИТИ СТАНОВНИШТВА ОД ИЗЛОЖЕНОСТИ ДУВАНСКОМ
ДИМУ У УГОСТИТЕЉСКИМ ОБЈЕКТИМА ЗА ИСХРАНУ И ПИЋЕ

Закон о заштити становништва од изложености дуванском диму („Службени гласник РС”, бр. 30/10 – у даљем тексту закон) прописује да је пушење забрањено у **сваком затвореном радном и јавном простору** (члан 3), као и у сваком простору који је са њима повезан и који им припада.

Власник или управник може у угоститељском објекту за исхрану и пиће урадити следеће (члан 5):

- **без обзира на величину локала**, може спровести **потпуну забрану пушења**;
- ако је локал **мањи од 80 м²** може одлучити да је у том објекту пушење забрањено или дозвољено;
- ако је локал **већи од 80 м²** **МОРА** поделити простор на непушачки и пушачки, на следећи начин:
 - **најмање 50%** биће простор у коме је пушење забрањено (то укључује столове, пултове, шанкове на којима се служи храна и пиће), а који чини једну визуелну целину;
 - ако се простор не може равномерно поделити, онда већи део простора који чини визуелну целину треба да буде непушачки и мора бити поред улаза у објекат;

Без обзира на величину угоститељског објекта, може се одредити посебна просторија за пушење (члан 6, став 2-7), која мора задовољавати следеће услове:

- у њој се не може служити и конзумирати храна и пиће, нити обављати било каква делатност;
- на спољним вратима треба истакнути натпис да је то „просторија за пушење“, као и број лица која истовремено могу боравити у тој просторији у зависности од капацитета вентилационог система;
- да је потпуно затворена просторија с клизним вратима која се самостално затварају;
- да је опремљена вентилационим системом који је физички одвојен од другог вентилационог система, тако да ваздух загађен дуванским димом не може прећи у друге затворене просторије;
- да се ваздух из вентилационог система изводи напоље, у отворен простор, а не рециклира и
- да се у случају квара на вентилационом систему аутоматски појави ознака: „Забрањено пушење због квара на вентилационом систему“.

Важно је напоменути да је пушење у свим угоститељским објектима за храну и пиће, без обзира да ли су мањи или већи од 80 м², **ЗАБРАЊЕНО** (члан 5, 7 и 31) ако се налазе у саставу неког другог објекта у коме је пушење

зобрањено (на пример у саставу тржног центра, предузећа, болнице, школе и слично).

Контрола забране пушења

Контролу забране пушења спроводи **одговорно лице** (члан 12), а то је лице које руководи радом, односно обављањем угоститељске делатности – директор или управник угоститељског објекта у приватном или државном власништву.

Одговорно лице дужно је да:

- контролише забрану пушења и спроводи мере забране пушења тамо где је пушење забрањено (члан 5 и 7);
- на свим улазним вратима угоститељског објекта истакне знак забране пушења, односно дозволе пушења;
- на сваком столу, шанку и другој површини на којој се служи храна или пиће истакне знак забране пушења, односно знак да је пушење дозвољено;
- на једном или више видних места у простору у коме је забрањено пушење истакне своје име, односно име лица које је задужило да у његово име контролише забрану пушења, с подацима где се то лице налази и телефонским бројем на који се може пријавити пушење и
- обезбеди услове које треба да испуњава просторија за пушење, ако је таква одређена (члан 6).

Одговорно лице одговорно је ако се у простору у коме је пушење забрањено затекне лице које пуши.

Одговорно лице може писмено да задужи једно или више запослених лица да у његово име контролишу забрану пушења – то је **лице задужено за контролу забране пушења**. У угоститељским објектима у којима се обавља сменски рад и у којима је пушење забрањено или постоје одвојени делови простора за пушаче и непушаче, одговорно лице дужно је да писмено задужи једно или више запослених лица да контролишу забрану пушења у свакој смени (на пример шефа ресторана, менаџера и слично).

Лице задужено за контролу забране пушења дужно је да:

- надгледа и контролише забрану пушења;
- усмено наложи прекршиоцу забране пушења да престане с пушењем у простору за који је то лице задужено, као и да предузме мере да се из тог простора удаљи лице које и после усменог налога не престане са пушењем;
 - **изузетак:** лице задужено за контролу забране пушења није дужно да предузме мере да се из простора у коме је пушење забрањено удаљи лице које и после усменог налога не престане с пушењем ако би се тиме ускратило остваривање законом утврђених права тог лица (за запослене обављање радних дужности);
- против лица запосленог у угоститељском објекту које је прекршило забрану пушења покрене, односно предложи покретање поступка за утврђивање повреде радне дисциплине у складу са законом или актом угоститељског објекта и
- да одмах сачини извештај о повреди забране пушења и достави га без одлагања одговорном лицу. Наведени извештаји чувају се најмање 12 месеци.

Одговорно лице може, као лице задужено за контролу забране пушења, да одреди лице задужено за безбедност и здравље на раду.

Ради спровођења забране пушења потребно је да сваки угоститељски објекат уради следеће:

- допуни **општи акт** којим се уређује систематизација радних места;
- допуни одговарајући **уговор о раду пословима одговорног лица** и
- допуни **општа акта** одредбама које ће регулисати начин спровођења забране пушења и којима ће бити прописано поштовање забране пушења као елемента радне дисциплине, док ће кршење забране пушења представљати **повреду радне дисциплине**.

Све запослене потребно је детаљно упознати са променама у нормативним актима.

Надзор над спровођењем овог закона

Надзор над спровођењем овог закона спроводи санитарна инспекција, инспекција рада, тржишна и туристичка инспекција (члан 21). У вршењу инспекцијског надзора инспектор је овлашћен да (члан 23):

- прегледа простор у коме је забрањено пушење и прикупља потребне доказе мерењем и другим методама у складу с прописима донетим за спровођење овог закона;
- саслуша и узме изјаве од лица које је пушењем нарушило забрану, као и од одговорног лица, односно лица задуженог за контролу забране пушења;
- изрекне и наплати новчану казну на лицу места;
- против лица које је нарушило забрану пушења и против одговорног лица поднесе захтев за покретање прекршајног поступка без одлагања;
- изврши увид у извештаје о кршењу забране пушења и
- сачини записник о извршеном прегледу и предузетим радњама који се доставља субјекту над којим је извршен надзор (члан 24).

Казнене одредбе

Казниће се:

- угоститељски објекти (правно лице) новчаном казном од **500.000 до 1.000.000 динара** и
- директор угоститељског објекта (одговорно лице у правном лицу) новчаном казном од **30.000 до 50.000 динара** уколико се:
 1. **не** спроведе забрана пушења у затвореном простору у коме је пушење забрањено;
 2. **не** истакне на видном месту знак забране пушења (или знак да је пушење дозвољено за простор који је изузет од забране);
 3. **не истакне на видном месту** име одговорног лица, односно лица за контролу забране пушења са подацима о месту где се то лице налази и бројем телефона на који се може пријавити пушење и то за сваку смену и
 4. **не** сачини извештај о повреди забране пушења и извештај **не** чува најмање 12 месеци.

Казниће се и:

- 1) Лице које пуши у затвореном простору у коме је пушење забрањено новчаном казном од **5.000 динара**.

Здрави без дуванског дима: основне чињенице

Чињеница бр. 1

Дувански дим садржи више од 4000 хемикалија, од чега преко 50 изазива рак, а никотин зависност.

Чињеница бр. 2

У просторијама пуним дуванског дима, нивои загађења могу и до 50 пута да надмаше нивое загађења у тунелу закрченом возилима.

Чињеница бр. 3

Многи отрови из дуванског дима су невидљиви, у виду гасова без мириса који се не могу отклонити вентилацијом ни филтрирањем ваздуха.

Чињеница бр. 4

Не постоји безбедан ниво излагања дуванском диму.

Чињеница бр. 5

Скоро половина одраслих становника Србије (45%) изложена је дуванском диму на послу, а у земљама Европске уније 19%.

Чињеница бр. 6

За угоститељске раднике изоженост дуванском диму представља најзначајнији професионални ризик за оболевање.

Чињеница бр. 7

Дувански дим из окружења изазива болести са фаталним исходом: повећава ризик добијања рака плућа за 20-30%, срчаних обољења за 25-35% и можданог удара за 25%.

Чињеница бр. 8

У свету сваке године 200.000 радника умре због изложености дуванском диму на радном месту.

Чињеница бр. 9

Угоститељски радници често се жале на кашаљ, отежано дисање, сузење и црвенило очију, цурење носа и кијање због дуванског дима коме су изложени на послу.

Чињеница бр. 10

Угоститељски радници - непушачи у Србији имају значајне нивое никотина у организму после рада у локалима у којима се пуши, посебно у току зиме.

Чињеница бр. 11

Подела простора на пушачки и непушачки део није ефикасна и не пружа довољну заштиту. Само потпуна забрана пушења пружа заштиту од дуванског дима.

Чињеница бр. 12

Пушење на раду има неповољне економске ефекте и знатно смањује продуктивност рада.

Чињеница бр. 13

Негативни економски ефекат забране пушења није забележен ни у једној земљи у којој је уведена забрана, изузев у истраживањима које финансира дуванска индустрија.

Чињеница бр. 14

Радна места без дуванског дима смањују број пушача за 4%, а пушачи који наставе да пуше попуше дневно у просеку 3 цигарете мање.

Чињеница бр. 15

Истраживање у Србији показује да 3/4 одраслих грађана подржава забрану пушења у угоститељским објектима.